

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 112/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 10 T 75/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 10 T 75/2015 porušené boli.

2. Okresnému súdu Vranov nad Topľou prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 T 75/2015 konal bez zbytočných prietáhov.

3. ■■■■■ priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Vranov nad Topľou povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Vranov nad Topľou je povinný nahradiť ■■■■■ trovy konania v sume 552,60 € (slovom päťstopäťdesiatdva eur a šesťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Juraja Kusa, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 T 75/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 10 T 75/2015 vedie trestné konanie proti sťažovateľke na základe obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou (ďalej len „okresná prokuratúra“) z 21. mája

2015. Sťažovateľka bola obžalovaná zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Trestným rozkazom okresného súdu sp. zn. 10 T 75/2015 z 29. júna 2015 bola sťažovateľka uznaná vinnou zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona a bol jej uložený trest odňatia slobody v trvaní 2 mesiacov, ktorého výkon bol podmiennečne odložený s určením skúšobnej doby v trvaní 1 roka. Proti tomuto trestnému rozkazu okresného súdu bol sťažovateľkou včas podaný odpor z 13. júla 2015, ktorý sa zrušil prednesením obžaloby prokurátorom okresnej prokuratúry na hlavnom pojednávaní v zmysle § 355 ods. 10 prvej vety zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

3. Okrem chronológie jednotlivých úkonov v napadnutom konaní sťažovateľka tiež konštatovala, že *„listom zo dňa 11.05.2016 doručila do rúk predsedu Okresného súdu Vranov nad Topľou Žiadosť o vytýčenie hlavného pojednávania. V tejto žiadosti poukázala na prieťahy v konaní. Predsedníčka Okresného súdu Vranov nad Topľou listom zo dňa 18.05.2016 dala obhajcovi odpoveď, že hlavné pojednávanie bolo odročené na deň 13.07.2016 z dôvodu, že zákonný sudca bol dočasne preložený na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Prešove s účinnosťou od 01.06.2016.*

Keďže zákonný sudca JUDr. Martin Kopina sa opakovane dopúšťal procesného pochybenia a prieťahov v konaní, tak obhajca listom zo dňa 03.12.2018 podal do rúk predsedu Okresného súdu Vranov nad Topľou... tiež sťažnosť na prieťahy v konaní. Predsedníčka Okresného súdu Vranov nad Topľou listom zo dňa 21.12.2018 dala odpoveď obhajcovi na sťažnosť na prieťahy v konaní... V závere listu predsedníčka uviedla, že do spisu bolo založené upozornenie s pokynom plynulo konať vo veci a vykonávať efektívne úkony smerujúce k jej rozhodnutiu. Menovaný sudca dodnes vo veci nerozhodol. Možno ustáliť, že nerešpektuje upozornenie predsedníčky súdu, aby vo veci konal plynulo a aby vykonával úkony efektívne, smerujúce k rozhodnutiu vo veci.

... okresný súd vo veci vykonal 10 hlavných pojednávanií a dodnes vo veci rozsudkom nerozhodol. Ani tento počet vykonaných pojednávanií nepostačoval okresnému súdu v okolnostiach prípadu na dôkladné zistenie skutkového stavu a vykonanie potrebných dôkazov, aby vo veci rozhodol.“

4. Na základe už uvedeného sťažovateľka v petite navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Okrem toho sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia v sume 386,82 €.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľky

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a uznesením č. k. IV. ÚS 112/2019-10 z 12. novembra 2019 ju podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde prijal na ďalšie konanie.

6. Na základe výzvy ústavného súdu sa k priebehu napadnutého konania vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. 1 Spr0 774/2019 z 29. novembra 2019. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 4. decembra 2019 predsedníčka okresného súdu okrem chronológie úkonov v napadnutom konaní uviedla:

„Po preskúmaní vyjadrenia dotknutého zákonného sudcu uvádzame, že vo veci boli zákonným sudcom priebežne vykonávané úkony smerujúce k rozhodnutiu veci.

Poukazujeme na to, že zákonný sudca bol v období od 01.06.2016 do 31.05.2017 dočasne pridelený na výkon funkcie sudcu na Krajský súd v Prešove. Počas jeho neprítomnosti bol vo veci určený dvakrát termín hlavného pojednávania . Po návrate sudcu zo stáže z krajského súdu bol obratom nariadený termín pojednávania na deň 29.06.2017.

Poukazujeme na dlhodobú výraznú personálnu poddimenzovanosť tunajšieho súdu. Táto personálna poddimenzovanosť pretrváva niekoľko rokov podľa záväzného rozpisu miest pre rok 2019 má byť určený počet sudcov 12, pričom počas roka 2019 reálne bolo

vo výkone len 10 sudcov. Dvaja sudcovia boli počas roka 2019 dlhodobo práceneschopní, ide o JUDr. Jána Kozenka a JUDr. Andreu Havírovú.

Dotknutý zákonný sudca mal a má prerozdelené spisy po dlhodobo neprítomnom sudcovi JUDr. Jánovi Kozenkovi, ktorý bol práceneschopný takmer po dobu jedného roka a následne sa ku koncu októbra 2019 vzdal funkcie sudcu.

Menovaný zákonný sudca mal podľa výkazov v senáte k 31.10.2019 nevybavených vecí zapísaných v registri C 93, Csp 254 a Pc 37 a nevybavených 10 trestných vecí.

K uvedenej veci chceme na záver uviesť, že vyššie uvedená trestná vec bola dňa 06.08.2019 rozhodnutá, vo veci bol vyhlásený rozsudok. V súčasnej dobe bude spis po vykonaní úkonov v súvislosti s podaným odvolaním predložený Krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

Pre úplnosť dodávame, že právny zástupca obžalovanej - sťažovateľky opakovane podával voči zákonnému sudcovi námietky zaujatosti, v dôsledku ktorých niekoľkokrát bolo pojednávanie odročené a spis bol predložený Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o námietkach. Právny zástupca sťažovateľky taktiež sám požiadal o odročenie pojednávania dňa 29.11.2018. Uvedené taktiež spôsobilo oddialenie rozhodnutia vo veci samej. V tomto smere poukazujeme na podrobné vyjadrenie zákonného sudcu a popis jednotlivých vykonaných úkonov v predmetnej právnej veci.“

7. Prílohu vyjadrenia predsedníčky okresného súdu tvorilo aj vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý okrem chronológie úkonov v napadnutom konaní uviedol:

«Je nepochybne právom sťažovateľky namietat' porušenie jej práva na konanie súdu bez zbytočných prieťahov. Úkony JUDr. Kusa sa však javia byť púhym revanšizmom sudcovi za procesný postup súdu, kde mu bola uložená poriadková pokuta. Svedčí o tom i jeho podnet SR na moje disciplinárne stíhanie, ktorý bol zamietnutý. Konanie advokáta JUDr. Kusa tak nejaví znaky využívania právnych prostriedkov na účelnú a účinnú obhajobu práv obžalovanej - sťažovateľky, ale skôr ju využíva ako nástroj svojej osobnej odplaty voči konajúcemu sudcovi.

Napokon ešte k namietanej dĺžke konania musím poukázať na dlhodobú personálnu poddimenzovanosť tunajšieho súdu:

Po mojom nástupe na Okresný súd Vranov nad Topľou (2/2013) som bol určený ako sudca pre procesné i hmotne úplne rozdielne agendy, a to ako agendu C, Cpr, tak aj T. Okamžite po mojom nástupe mi z iných senátov bolo do C senátu prerozdelených 302 vecí, z toho 56 reštančných (nad 1 rok), z toho 8 nad 2 roky, 4 nad 3 roky, 5 nad 4 roky a 5 nad 5 rokov. V Cpr registri mi boli prerozdelené z iných senátov 3 veci. V T registri mi bolo pri nástupe prerozdelených 11 vecí, z toho 9/10 reštančných (nad 6 mesiacov).

Pri mojom nástupe 1.2.2013 bol početný stav sudcov na tunajšom súde 8. hoci doposiaľ prezentovaný „ideálny“ stav personálneho obsadenia tunajšieho súdu je 12 sudcov.

Po ukončení pôsobenia sudcu JUDr. Nováka mi po ňom 21.7.2014 bolo prerozdelených cca 60 vecí T, z toho 27 reštančných + vyše 5 vecí Nt a spisy porozsudkovej T agendy.

Po mojom návrate z dočasného pridelenia na Krajskom súde v Prešove (6/2017) mi bolo zo senátu po JUDr. Vargovej prerozdelených 108 spisov a pôvodne moje nevybavené spisy mi boli do senátu vrátené (vrátane tohto). V priebehu r. 2019 mi po odchodoch kolegovi JUDr. Kozenkovi boli prerozdelené ďalšie spisy agendy C a Csp.

Uvedená personálna poddimenzovanosť tunajšieho súdu spôsobila moju enormnú zaťaženosť vo všetkých agendách, v ktorých konám, a to jednak po prerozdelení vecí z iných senátov uvedených vyššie ako i po následnom nápade nových vecí. Striedavo som na tunajšom súde pôsobil v nosných agendách C a T a súvisiacich podagendách.

Uvedené skutočnosti tak nepochybne prispeli k dĺžke konania.

Mám tak za to, že som vo veci od nápadu veci do môjho senátu t.j. 22.5.2015 (s výnimkou obdobia od 1.6.2016 do 9.6.2017, kedy vec bola pridelená inému sudcovi z dôvodu môjho dočasného pridelenia na nadriadenom súde, ku ktorému obdobiu mi neprislúcha sa vyjadrovať), do 6.8.2019, kedy bol vo veci vyhlásený rozsudok konal plynulo a bez prieťahov.»

8. Právny zástupca sťažovateľky v stanovisku z 30. decembra 2019, ktorým reagoval na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu a zákonného sudcu, uviedol, že «predsedníčka okresného súdu na jednej strane tvrdí, že menovaný sudca konal plynulo bez prieťahov v konaní a na druhej strane priznáva, že ho upozornila, aby konal plynulo vo veci. Zo spisu

je zrejme, že menovaný sudca sa dopustil viacerých procesných pochybení a z uvedeného dôvodu obhajcovi neostávalo nič iné, len na tieto pochybenia poukazovať, či už formou sťažnosti na prietahy v konaní alebo námietkou zaujatosti. Úkony súdu tak možno kvalifikovať ako neefektívne a nesústredené, čo som podrobne zdôvodnil v ústavnej sťažnosti. Je predsa neprípustné, aby o jednoduchej trestnej veci, t.j. o prečine sudca rozhodoval viac ako 3 roky od podania obžaloby.

Zo spisu je zrejme, že za uvedené obdobie jedného roka vo veci konala na Okresnom súde Vranov nad Topľou trestná sudkyňa JUDr. Havirová, ktorá aj vytyčila hlavné pojednávanie na deň 29.06.2017. Na tomto hlavnom pojednávaní sa vyjadrila, že je zákonnou sudkyňou vo veci obž. [REDAKOVANÉ]. Javí sa v rozpore so zdravým rozumom, aby jeden trestný sudca vo veci v období počas jedného roka vykonával dokazovanie a zrazu po roku sa vec prideli inému sudcovi, ktorý by musel všetky dôkazy opakovať. Čiže všetky dôkazy, ktoré na HP vykonala sudkyňa JUDr. Havirová, sú neplatné a museli by sa opakovať. Ja sa pýtam, kde je efektivita a hospodárnosť konania? Čiže hore uvedená ročná sťaž sudcu JUDr. Martina Kopinu na krajskom súde nemôže byť na ujmu sťažovateľky. Navyše javí sa nelogické, aby bol sudca dočasne pridelený na krajský súd, kde vybavuje občianskoprávnu agendu a po roku, keď sa vráti na okresný súd, aby mu bola vrátená na konanie a rozhodovanie.

Zo žiadosti o odročenie pojednávania zo dňa 29.11.2018 je zrejme, že žiadam odročiť hlavné pojednávanie z dôvodu kolízie hlavného pojednávania na inom súde. Dňa 04.12.2018 o 10:30 hod. som mal hlavné pojednávanie na Okresnom súde v Humennom v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 3T/78/2018, kde som obhajcom obv. [REDAKOVANÉ]. Obvinený trval na osobnej účasti svojho obhajcu na tomto hlavnom pojednávaní. K tejto žiadosti som priložil aj upovedomenie obhajcu na HP na deň 04.12.2018 na OS Humenné. Čiže nie je pravdou, že som neospravedlnil svoju neúčast' na HP na Okresnom súde Vranov nad Topľou na deň 04.12.2018 v trestnej veci obž. [REDAKOVANÉ]. V sťažnosti zo dňa 17.12.2018 proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 04.12.2018, ktorým mi bola uložená poriadková pokuta v sume 500,- € som uviedol dôvody, prečo som dal prednosť účasti na HP na Okresnom súde Humenné a prečo som sa nenechal zastúpiť iným advokátom na HP na Okresnom súde Vranov nad Topľou v trestnej veci sťažovateľky [REDAKOVANÉ].

V tejto sťažnosti som uviedol, že je prekročením právomoci sudcu, keď si dovoľil v odpovedi na žiadosť o odročenie pojednávania zo dňa 30.11.2018 uviesť, citujem: „V opačnom prípade budeme Vašu neúčast' na vytýčenom hlavnom pojednávaní považovať za úmyselné zmarenie hlavného pojednávania s vyvodením poriadkového opatrenia voči Vám.“ O úmyselné zmarenie hlavného pojednávania by išlo v prípade, ak by si obhajca kolíziu s iným hlavným pojednávaním vymyslel a doložil nejaký fiktívny doklad. Ďalej o úmyselné zmarenie hlavného pojednávania by išlo v prípade, ak by obhajca opakovane predkladal predvolania a poukazoval na kolíziu s iným pojednávaním. Zo spisu je zrejmé, že ja ako obhajca som v uvedenej veci za 4 roky prvýkrát požiadal o odročenie pojednávania, čo som aj náležite zdôvodnil.

Zo spisu je zrejmé, že návrhy na vykonanie dokazovania som súdu doručil ešte listom zo dňa 01.12.2015. O týchto návrhoch na vykonanie dôkazov, hlavne kľúčového dôkazu – prizvať do konania iného znalca z odvetvia chirurgie a traumatológie, aby vyhotovil kontrolný znalecký posudok, sudca rozhodol až na hlavnom pojednávaní dňa 26.09.2018, kde na str. 3 Zápisnice o hlavnom pojednávaní uznesením odmietol vykonať obhajcom navrhované dôkazy.

Na hlavnom pojednávaní dňa 29.06.2017, tiež dňa 04.07.2018, tiež dňa 26.09.2018 som ako obhajca v závere stále žiadal, aby mi bol doručený odpis zápisnice z hlavného pojednávania. Na hlavnom pojednávaní 26.09.2018 som v závere pojednávania tiež žiadal, aby mi bolo doručené vyjadrenie znalca [REDAKOVANÉ], ktoré doručil súdu ešte dňa 30.06.2017, aby som sa mohol k tomuto dôkazu vyjadriť. Všetky hore uvedené zápisnice, vrátane vyjadrenia znalca zo dňa 30.06.2017 mi boli poštou doručené až 16.11.2018. Čiže vyjadrenie znalca [REDAKOVANÉ] z 30.06.2017 mi bolo doručené až po 1 roku a 5 mesiacoch. Takýmto postupom sudcu došlo k trvalým prieťahom v konaní a bolo porušené právo na obhajobu.

Zo spisu je zrejmé, že nie z viny obhajcu ani z viny obžalovanej vo veci konal už tretí sudca, najprv to bol sudca JUDr. Martin Kopina, potom sudkyňa Andrea Havirová a potom opäť sudca JUDr. Martin Kopina. Viacero vykonaných dôkazov je procesne neplatných a pre pochybenie sudcu JUDr. Martina Kopinu sa vec stala zložitá a neprehľadná, lebo za uvedené obdobie došlo k porušeniu viacerých procesných predpisov. Aj z hore uvedených dôvodov bolo nemožné, aby som sa na hlavnom pojednávaní na deň 04.12.2018 na

Okresnom súde vo Vranove nad Topľou dal zastúpiť iným obhajcom. Za obdobie štyroch rokov bolo vykonaných množstvo dôkazov a dnes je zložitá posúdiť, ktoré sú platné a ktoré neplatné.

Predsedička okresného súdu vo svojom vyjadrení zo dňa 29.11.2019 už účelovo nikde nespomína, ako rozhodol Krajský súd v Prešove o podanej sťažnosti proti uzneseniu OS Vranov nad Topľou, ktorým bola obhajcovi udelená poriadková pokuta v sume 500,- €. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 29.04.2019 sp. zn. 1Tos/13/2019-353 rozhodol tak, že zrušil napadnuté uznesenie Okresného súdu.

Možno ustáliť, že predsedníčka okresného súdu sa vo svojom vyjadrení zo dňa 29.11.2019 vyjadrila neobjektívne, keď na uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu vôbec nepoukázala, akoby toto rozhodnutie chcela utajiť. Na uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bola zrušená poriadková pokuta uložená okresným súdom, nepoukázal vo svojom vyjadrení zo dňa 19.11.2019 ani sudca JUDr. Martin Kopina. Aj tento sudca sa snažil uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu utajiť.

Z obsahu tohto rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejme, že uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 04.12.2018, ktorým bola uložená poriadková pokuta v sume 500,- €, je nezákonné.

Neobstoja ani ďalšie námietky predsedníčky okresného súdu, že počet sudcov na Okresnom súde Vranov nad Topľou je poddimenzovaný, ďalej že dvaja sudcovia boli počas roka 2019 dlhodobo práceneschopní atď... Ide o prekážky na strane súdu a tie nemôžu byť na ujmu sťažovateľky. Každý má právo, aby sa o jeho veci rozhodlo v primeranej lehote a to bez prieťahov v konaní.

Zo spisu je zrejme, že v trestnej veci sťažovateľky [REDAKOVANÉ] ide o jednoduchú vec, o prečin a je predsa neprípustné, aby o takejto veci súd rozhodoval viac ako 3 roky. Obžaloba bola doručená na Okresný súd Vranov nad Topľou dňa 22.05.2015 a súd vo veci rozhodol až dňa 06.08.2019. Opakovane poukazujem na článok z denníka Korzár zo dňa 21.12.2018 a to na článok „Rebriček sudcov ukazuje aj tých, ktorí brzdia našu justíciu“. Medzi desiatimi najhoršie hodnotenými sudcami z Východu sa nachádza aj meno sudcu JUDr. Martina Kopinu, čo má tiež výpovednú hodnotu o kvalite práce tohto sudcu. Aj napriek uvedenému ho predsedníčka Okresného súdu zastáva a vo svojom vyjadrení uvádza, že menovaný sudca konal plynulo a nespôsobil žiadne prieťahy v konaní.».

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv uvedených v bode 1.

III.

Chronológia procesných úkonov v napadnutom konaní

10. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrení okresného súdu a právneho zástupcu sťažovateľky a zo súdneho spisu okresného súdu, ktorý bol vyžiadaný, zistil tento priebeh napadnutého konania okresného súdu:

- 22. mája 2015 bola okresnému súdu doručená obžaloba okresnej prokuratúry, ktorá bola pridelená zákonnému sudcovi JUDr. Martinovi Kopinovi (ďalej len „zákonný sudca“);

- 29. júna 2015 bol okresným súdom vydaný trestný rozkaz, proti ktorému sťažovateľka podala odpor;

- 16. októbra 2015 bol nariadený termín pojednávania na 20. január 2016, na ktorom sa vykonali dôkazy a ktoré bolo odročené na 6. apríl 2016;

- 6. apríla 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vykonávané dôkazy a ktoré bolo odročené na 13. júl 2016;

- 5. mája 2016 bolo pojednávanie nariadené na 13. júl 2016 zrušené a odročené na neurčito z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) s účinnosťou od 1. júna 2016;

- 11. mája 2016 bola doručená žiadosť obhajcu sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania, keďže pre zrušenie pojednávania nariadeného na 13. júl 2016 tento namietal porušenie práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných prietáhov. Z tohto dôvodu zákonný sudca nariadil ďalší termín pojednávania na 31. máj 2016, na ktorom boli vykonané dôkazy a ktoré bolo odročené na 10. august 2016;

- 6. júna 2016 bola vec pridelená sudkyňi JUDr. A. Havírovej;

- 10. augusta 2016 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom neboli vykonávané žiadne dôkazy a ktoré bolo odročené na neurčito;

- 30. decembra 2016 bola okresnému súdu doručená žiadosť obhajcu sťažovateľky o nariadenie termínu pojednávania;
- 2. februára 2017 bol nariadený termín pojednávania na 4. máj 2017, na ktorom sa nevykonali žiadne dôkazy a ktoré bolo odročené na 29. jún 2017;
- 9. júna 2017 bola vec opätovne pridelená zákonnému sudcovi z dôvodu skončenia jeho stáže na krajskom súde k 31. máju 2017;
- 29. júna 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vykonávané dôkazy a ktoré bolo odročené na neurčito. Na tomto pojednávaní obhajca sťažovateľky vzniesol námietku, že vo veci koná a rozhoduje nezákonný sudca podľa § 31 a nasl. Trestného poriadku (ďalej len „námietka“). Táto námietka bola zamietnutá zákonným sudcom podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku a z tohto dôvodu proti tomuto rozhodnutiu podal obhajca sťažovateľky sťažnosť;
- 14. septembra 2017 bola vypracovaná predkladacia správa a súdny spis bol doručený krajskému súdu 20. septembra 2017 na rozhodnutie o sťažnosti proti zamietnutiu námietky;
- 9. októbra 2017 bol krajským súdom vrátený súdny spis okresnému súdu, keďže nebolo písomne vypracované rozhodnutie týkajúce sa zamietnutia námietky s jeho riadnym odôvodnením, na základe ktorého by bolo možné preskúmať zákonnosť a dôvodnosť rozhodnutia napadnutého sťažnosťou;
- okresný súd tento nedostatok odstránil a opätovne bol súdny spis doručený krajskému súdu 8. novembra 2017;
- uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Tos 24/2017 z 21. novembra 2017 bolo napadnuté uznesenie okresného súdu z 29. júna 2017, ktoré sa týkalo zamietnutia námietky, zrušené podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku;
- 22. januára 2018 bol súdny spis vrátený okresnému súdu;
- 21. mája 2018 bol nariadený termín pojednávania na 4. júl 2018, na ktorom neboli vykonané žiadne dôkazy a ktoré odročené na 26. september 2018;
- 26. septembra 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli vykonávané dôkazy a ktoré bolo odročené na 4. december 2018 (obhajca sťažovateľky zobral tento termín na vedomie);

- 29. novembra 2018 obhajca sťažovateľky podal žiadosť o odročenie pojednávania naplánovaného na 4. december 2018 z dôvodu kolízie s pojednávaním na Okresnom súde Humenné;

- 30. novembra 2018 okresný súd oznámil obhajcovi sťažovateľky, že jeho žiadosť o odročenie neakceptuje a upovedomil ho o možnostiach vykonať pojednávanie v jeho neprítomnosti (substitúcia, zabezpečenie súhlasu obžalovanej s konaním pojednávania v neprítomnosti obhajcu a pod.), pretože z predvolania na iné pojednávanie, ktoré obhajca sťažovateľky predložil okresnému súdu, bolo zrejmé, že obhajca sťažovateľky bol naň predvolaný neskôr. Okresný súd preto upozornil obhajcu sťažovateľky, že v prípade jeho neprítomnosti na pojednávaní túto skutočnosť bude považovať za úmyselné zmarenie pojednávania s vyvodením poriadkového opatrenia;

- 4. decembra 2018 bolo vykonané pojednávanie, na ktorom bola uložená poriadková pokuta obhajcovi sťažovateľky z dôvodu jeho neospravedlnenej neúčasti na tomto pojednávaní a ktoré bolo odročené na 30. január 2019;

- 3. decembra 2018 bola doručená predsedníčke okresného súdu námietka obhajcu sťažovateľky proti zákonnému sudcovi spolu so sťažnosťou na priet'ahy v napadnutom konaní;

- 19. decembra 2018 bola doručená okresnému súdu sťažnosť obhajcu sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu zo 4. decembra 2018 o uložení poriadkovej pokuty;

- podaním z 27. decembra 2018 zákonný sudca oznámil obhajcovi sťažovateľky, že podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o jeho námietke nebude konať, keďže nebola vznesená bezodkladne a namieta sa ňou iba procesný postup okresného súdu;

- 7. januára 2019 bol obhajcom sťažovateľky doručený návrh na vykonanie dôkazov;

- 30. januára 2019 bolo vykonané hlavné pojednávanie, na ktorom boli vykonávané dôkazy a ktoré bolo odročené na 20. marec 2019;

- 20. marca 2019 bolo vykonané pojednávanie, na ktorom boli vykonávané dôkazy, vyhlásené dokazovanie za skončené a udelené slovo na záverečné reči a ktoré bolo odročené na 7. máj 2019 na účely vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej;

- 12. apríla 2019 bol doručený súdny spis krajskému súdu na účely rozhodnutia o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu zo 4. decembra 2018;

- uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 13/2019 z 29. apríla 2019 bolo zrušené uznesenie okresného súdu zo 4. decembra 2018;

- 25. apríla 2019 sa zákonný sudca dozvedel o podanom podnete predsedníčke Súdnej rady Slovenskej republiky na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania proti zákonnému sudcovi, ktorý podal obhajca sťažovateľky (prípísom z 15. júla 2019 bol zákonný sudca oboznámený, že predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky vyhodnotila podnet na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania za nedôvodný, a preto nepodala návrh na začatie disciplinárneho konania proti zákonnému sudcovi, pozn.);

- podaním z 2. mája 2019 zákonný sudca oznámil krajskému súdu, že zastáva názor, že podaním podnetu na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania obhajca sťažovateľky *„prekročil zákonné a etické medze účinného bránenia a ochrany práv jeho klientky - obžalovanej. Preto po oboznámení sa s týmto podnetom sa už cítim subjektívne v konaní zaujatý. Zároveň táto skutočnosť môže vyvolať i objektívne pochybnosti o mojej neustrannosti v tomto konaní...“*;

- opatrením z 3. mája 2019 bolo zároveň aj zrušené pojednávanie nariadené na 7. máj 2019 z dôvodu zistenia skutočností zákonným sudcom, pre ktoré možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti, a oznámenie týchto skutočností krajskému súdu;

- 10. mája 2019 bol súdny spis vrátený okresnému súdu;

- 15. mája 2019 bol súdny spis doručený krajskému súdu na účely rozhodnutia o oznámenej zaujatosti zákonného sudcu;

- uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Nto 7/2019 z 23. mája 2019 bolo rozhodnuté, že zákonný sudca nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v napadnutom konaní okresného súdu;

- 24. júna 2019 bol súdny spis vrátený okresnému súdu;

- 3. júla 2019 bol nariadený termín pojednávania na 6. august 2019, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci samej;

- proti rozsudku okresného súdu zo 6. augusta 2019 bolo sťažovateľkou podané odvolanie, ktoré bolo v elektronickej forme doručené okresnému súdu 28. septembra 2019 a v písomnej forme 2. októbra 2019;

- podaním zo 14. novembra 2019 boli okresná prokuratúra, poškodená a zdravotná poisťovňa vyzvané, aby sa vyjadrili k odvolaniu sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu zo 6. augusta 2019;
- 21. novembra 2019 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie okresnej prokuratúry;
- 27. novembra 2019 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie zdravotnej poisťovne;
- 28. januára 2020 bol doručený súdny spis krajskému súdu na účely rozhodnutia o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu zo 6. augusta 2019;
- uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 5/2020 z 10. marca 2020 bol zrušený rozsudok okresného súdu zo 6. augusta 2019 a vec bola vrátená okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol;
- 29. apríla 2020 bol súdny spis vrátený okresnému súdu;
- 13. mája 2020 bol nariadený termín pojednávania na 4. jún 2020, na ktorom boli vykonané dôkazy a ktoré bolo odročené na 16. júl 2020.

IV.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a súčasne sa domáha aj vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým

a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

14. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach vyslovil, že základné právo na konanie bez zbytočných priet'ahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy (podobne čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni po začatí trestného stíhania, keď sa občan stáva účastníkom tohto konania buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02). Účel základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorým je predovšetkým odstránenie stavu právnej neistoty nielen obvineného, ale aj poškodeného ako strán v trestnom konaní, sa sleduje konaním a rozhodovaním príslušných orgánov v primeranej lehote (III. ÚS 99/02). Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota strán v trestnom konaní neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcich ďalších výrokov nastoľujúcich práva a povinnosti. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v konaní pred súdom, ktorý čo najskôr odstráni stav jeho právnej neistoty, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti.

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom,

čoho sa sťažovateľ domáhal v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Ústavný súd konštatuje, že v podanej ústavnej sťažnosti je jej petit oddelený od ostatných častí, preto predmetom prieskumu ústavného súdu v tejto veci nebolo obdobie, počas ktorého sa súdny spis nachádzal na krajskom súde, t. j. od 20. septembra 2017 do 9. októbra 2017, od 8. novembra 2017 do 22. januára 2018, od 12. apríla 2019 do 10. mája 2019, od 15. mája 2019 do 24. júna 2019 a od 28. januára 2020 do 29. apríla 2020 (spolu približne 8,5 mesiaca), keďže sťažovateľka postup krajského súdu nenamietala v ústavnej sťažnosti.

16. Ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je trestná vec sťažovateľky, ktorá je obžalovaná zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona. Je to teda vec, ktorej povaha si vyžaduje zvýšenú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieskumom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

18. Pokiaľ ide o kritérium právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že danú trestnú vec možno považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Z tohto dôvodu ústavný súd nepovažuje prerokúvanú trestnú vec za právne ani skutkovo zložitú. Napokon skutočnosť, že by trestná vec sťažovateľky bola skutkovo alebo právne zložitá, netvrdila ani predsedníčka okresného súdu a ani zákonný sudca.

19. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Ústavný súd nezistil zo súdneho spisu okresného súdu skutočnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľky ako obžalovanej v napadnutom konaní okresného súdu, a preto okrem odročenia pojednávania nariadeného na 4. december 2018 na základe žiadosti obhajcu sťažovateľky, nie je k správaniu sťažovateľky čo vytknúť. Sťažovateľka je v napadnutom konaní okresného súdu aktívna, keďže podala návrh na vykonanie dôkazov (podaním zo 7. januára 2019) a tiež sa zúčastnila takmer všetkých nariadených pojednávanií (okrem pojednávania nariadeného na 4. december 2018) prostredníctvom svojho obhajcu. V napadnutom konaní zároveň žiadala okresný súd, aby vo veci nariadil nový termín pojednávania (podaním z 11. mája 2016 a podaním z 30. decembra 2016). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka prispela svojím správaním k predĺženiu napadnutého konania okresného súdu iba v malej miere.

21. K námietke predsedníčky okresného súdu, že sťažovateľka opakovane podala proti zákonnému sudcovi námietky zaujatosti, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania Trestným poriadkom (napr. opravný prostriedok, námietky zaujatosti a pod.) spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 31/01). Využitím svojich práv teda sťažovateľka neprispela svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, avšak musela si byť vedomá toho, že tým prirodzene dochádza k oddialeniu rozhodnutia vo veci samej. Ústavný súd zároveň uvádza, že všeobecný súd je povinný postupovať vo veci tak, aby vec bola čo najskôr právoplatne skončená vrátane rozhodovania o námietkach zaujatosti.

22. Ústavný súd na skutočnosti uvedené v bodoch 20 a 21 prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľke.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedených práv, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek tomu, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

24. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na nečinnosť okresného súdu, ktorý nevykonal úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka, a to období od 10. augusta 2016, keď bolo pojednávanie odročené na neurčito, do 2. februára 2017, keď sa vo veci nariadilo pojednávanie (približne 6 mesiacov).

25. Ústavný súd uvádza, že k zbytočným priet'ahom v napadnutom konaní došlo aj neefektívnym postupom okresného súdu. Ústavný súd považuje pojednávanie uskutočnené 10. augusta 2016 za neefektívny úkon (pojednávanie bolo nariadené zákonným sudcom ešte pred začatím jeho stáže na krajskom súde), pretože zo súdneho spisu nevyplýva, že by na toto pojednávanie boli predvolané alebo upovedomené ďalšie osoby, ktorých prítomnosť na ňom bola nutná (okrem obhajcu sťažovateľky a prokurátora okresnej prokuratúry, ktorým bol termín pojednávania oznámený na pojednávaní konanom 31. mája 2016).

26. Ústavný súd ďalej poukazuje na uznesenie krajského súdu z 21. novembra 2017, ktorý k námietke zaujatosti zákonného sudcu uviedol:

„... je evidentné, že v danom prípade neprichádza do úvahy žiaden z dôvodov uvedených v § 31 ods. 2 alebo ods. 3 Tr. poriadku, takže k vylúčeniu predsedu senátu by v posudzovanej veci mohlo dôjsť iba v prípade, ak by tu bol niektorý z dôvodov jeho vylúčenia uvedený v 31 ods. 1 Tr. poriadku.

Žiaden takýto dôvod, pre ktorý by mal byť predseda senátu z vykonávania úkonov trestného konania, však v námietke, ktorá bola vznesená, prezentovaný nebol. Obhajca sťažovateľky svoju námietku zaujatosti oprel o skutočnosť, že návrat pôvodne zákonného sudcu v predmetnej trestnej veci zo spomínanej stáže, nebol dôvodom pre jej opätovné pridelenie do jeho senátu, a preto vo veci koná nezákonný sudca.

Dôvod námietky zaujatosti obhajcu obžalovanej bol zjavne v danom prípade založený na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Tr. poriadku, čo vzhľadom na vyššie uvedené ustanovenie znamená, že o takejto námietke súd konať vôbec nemal.

Túto skutočnosť v dôvodoch svojho rozhodnutia prvostupňový súd ani nevyhodnotil ... K sťažnostným námietkam obžalovaného krajský súd záverom ešte uvádza, že v tomto štádiu trestného konania nie je oprávnený rozhodovať o otázke zákonného sudcu.

S poukazom na uvádzané, keďže podľa názoru krajského súdu v danom prípade nebol podklad pre rozhodovanie o vznesenej námietke zaujatosti, krajský súd napadnuté uznesenie len zrušil. “

27. Z relevantnej časti odôvodnenia krajského súdu vyplýva, že zákonný sudca o námietke obhajcu vôbec nemal konať, čo malo za následok predĺženie napadnutého konania okresného súdu.

28. Ústavný súd sa domnieva, že k predĺženiu napadnutého konania prispelo aj rozhodnutie okresného súdu o nedôvodnom uložení poriadkovej pokuty obhajcovi sťažovateľky, o ktorej z dôvodu podaného opravného prostriedku rozhodoval krajský súd. V tomto kontexte krajský súd vo svojom uznesení z 29. apríla 2019 v relevantnej časti uviedol, že *„na všetkých uvedených hlavných pojednávaniach (samozrejme s výnimkou 04.12.2018, keď bolo rozhodnuté o uložení poriadkovej pokuty) sa obhajca obžalovanej zúčastnil. Ani v jednom prípade z dovedy vykonaných ôsmich hlavných pojednávanií v priebehu viac než tri a pol roka trvajúceho konania svoju neprítomnosť neospravedlňoval ani nežiadal o zmenu termínu hlavného pojednávania. Za takejto situácie sa uložená poriadková pokuta, nehovoriac už o jej výške, zdá byť neprímerane prísny opatrením...“*.

29. Podľa názoru ústavného súdu vlečúce sa dokazovanie vo veci samej na pojednávaniach tiež viedlo k tomu, že okresný súd vydal rozhodnutie vo veci samej až po viac ako 4 rokoch od podania žaloby. Rozsudok okresného súdu zo 6. augusta 2019 bol ale zrušený uznesením krajského súdu z 10. marca 2020, a preto napadnuté konanie okresného súdu nie je stále právoplatne skončené ani po viac ako 5 rokoch. Okresný súd uskutočnil do rozhodnutia vo veci samej 8 pojednávanií (20. januára 2016, 6. apríla 2016,

31. mája 2016, 29. júna 2017, 26. septembra 2018, 30. januára 2019, 20. marca 2019 a 6. augusta 2019), na ktorých bolo vykonávané dokazovanie. Napriek tomu tieto pojednávania nevedli k tomu, aby okresný súd náležite zistil skutkový stav veci, a preto na základe právneho názoru krajského súdu je povinný doplniť dokazovanie, čím dôjde k opätovnému predĺženiu napadnutého konania okresného súdu.

30. Ústavný tiež poukazuje aj na to, že prvé pojednávanie v tejto trestnej veci sa uskutočnilo až po viac ako 6 mesiacoch od doručenia odporu sťažovateľky okresnému súdu (15. júla 2015). Pojednávanie, ktoré sa konalo 4. júla 2018, sa uskutočnilo skoro po 6 mesiacov od vrátenia spisu okresnému súdu, čo tiež neprispelo k rýchlejšiemu rozhodnutiu okresného súdu vo veci samej. Nehovoriac o tom, že na pojednávaní, ktoré sa konalo 20. januára 2016, nebol vypočutý svedok napriek tomu, že tento bol prítomný na tomto pojednávaní (tento bol vypočutý až na ďalšom pojednávaní 6. apríla 2016).

31. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

32. Ústavný súd konštatuje nečinnosť a neefektívnu činnosť okresného súdu, čo v spojitosti s celkovou dĺžkou napadnutého konania okresného súdu malo za následok zistenie zbytočných priet'ahov. Okresný súd totiž nezvolil taký procesný postup v súdnom konaní smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala. Negatívny dopad postupu okresného súdu pre sťažovateľku je podľa názoru ústavného súdu zvýraznený aj povahou predmetu samotného konania a s ňou súvisiacim významom napadnutého konania pre sťažovateľku. Je zřejmé, že len rýchla ochrana

subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

33. Argumentáciu predsedníčky okresného súdu o dlhodobej personálnej poddimenzovanosti okresného súdu a argumentáciu zákonného sudcu okresného súdu o jeho dlhodobej značnej pracovnej vyťažnosti vyplývajúcej z vysokého počtu pridelených vecí ústavný súd nemohol uznať, poukazujúc na svoju štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010). Tieto námietky nemajú totiž povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť všeobecného súdu za rozhodnutie vo veci. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

VI.

Záver

K bodu 1 výrokovej časti nálezu

34. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K bodu 2 výrokovej časti nálezu

35. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

36. Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov.

K bodu 3 výrokovej časti nálezu

37. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

38. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

39. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

40. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € z dôvodu, že *„žije v právnom stave neistoty už piaty rok, hoci konanie na súde prebieha 4 roky. Každé trestné stíhanie zasahuje do súkromného a rodinného života...“*.

41. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho

porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

42. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania okresného súdu, povahu a rozsah práv sťažovateľky, ktoré boli porušené, a predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €.

43. Ústavný súd preto nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 2 000 €, a preto v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

K bodu 4 výrokovej časti nálezu

44. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

45. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

46. Ústavný súd uvádza, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 zodpovedá sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

47. Z uvedeného vyplýva, že právnenému zástupcovi sťažovateľky by patrila náhrada trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 623,27 € vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH)], a to za 3 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2019 zvýšené o 20 % DPH, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky], písomné podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k vyjadreniu okresného súdu [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], a trikrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2019 zvýšenú o 20 % DPH.

48. Ústavný súd však priznal právnenému zástupcovi sťažovateľky náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 552,60 €, teda vo výške, ktorú sám vyčíslil v replike k vyjadreniu okresného súdu. Týmto úkonom právny zástupca sťažovateľky aktualizoval požadovanú výšku uplatnených trov konania vo vzťahu k vyčísleniu trov konania v petite ústavnej sťažnosti.

49. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný nahradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VII.

50. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu